

FOLKSLIGI VALVIÐ

Jóannes Hansen, valviðmerkjari í sjónvarpinum seinastu 25 árin

– Tað eru púra vanlig fólk, ið sita framman fyri sjónvarpið, og tað er vælsaktans tey, ein skal røkka, og ikki nördunum, tá ið viðmerkingar verða gjørdar í sjónvarpinum, sigur Jóannes Hansen, ið hevur viðmerkt val í sjónvarpinum síðani 1994

FRANTS JENSEN

FRANTS@SOSIALURIN.FO

Tilsamans hevur Jóannes Hansen viðmerkt 21 val í sjónvarpinum. Fyrst saman við Johnsigurd Johannesen og síðani saman við

Boga Gotfred. Talan hevur bæði verið um løgting-, fólkatings- og bý- og bygdaráðsval.

– Nú er tað munandi meira professionelt í mun til fyrstu árin. Eitt av fyrstu árunum las eg í bløðunum, at eg skuldi viðmerkja í sjónvarpinum. Men nú er øðrvísi. Tað er langt síðani, at Kringvarpið

setti seg í sambandi við meg, og eg havi fleiri ferðir verið inni í studio, og vit hava tosað um grafikk, talvur, mannagongdir og annað, sigur Jóannes Hansen.

Jóannes Hansen las til lærara og seinni samfelagsfrøði. Hann hevur havt áhuga í politikki, so langt aftur hann kann minnast, og til dagligt undirvísir hann í samfelagsfrøði á miðnámi á Kambsdali. Hann var eisini við í arbeiðinum at skriva lögtings-søguna, tá ið løgtingið fyllti 150 ár í 2002. Tá skrivaði hann um val og valtøl.

Brúkar egnan stíl

Men hvussu er so at viðmerkja í sjónvarpinum.

– Tað er mær ein sera stór hjálp, at eg kenni nógv fólk kring landið. Um tað eru onkur vlevni, ið stilla upp, sum eg ikki kenni, so kann eg sum oftast skjótt finna út av, hvør viðkomandi er. Men eg má altíð lesa uppá, áðrenn eg fari í studio. Eg brúki mín egna stíl. Kanska

Eitt valdømi hevur broytt valið

Jóannes Hansen, valviðmerkjari, heldur, at tryggin fyri lokalari umboðan er burtur, at politiski floksmentaliteturin er burtur, at nýggir áhugabólkar eru komnir inn í valstríðið, og at valið er farið frá at handla um flokkin til at handla um tann einstaka persónin, síðani vit finga eitt valdømi

FRANTS JENSEN

FRANTS@SOSIALURIN.FO

Í 2007 varð valskipanin broytt frá at vera sjei valdømi til at vera eitt valdømi. Til valið í 2008 varð nýggja valskipanin fyrstu ferð roynd.

– Eg skal ikki siga um tað varð rætt ella skeivt at broyta, men eina valdømi hevur havt fleiri broytingar við sær, sigur Jóannes Hansen.

Tryggin fyri lokalari umboðan er burtur

Fyrsta broytingin er, at tryggin fyri staðbundnari umboðan er burtur.

– Fyrr vóru 27 valdømisvald

deild út á tey sjei valdømini. Tað var ein trygd fyri, at tey ymisku økini finga umboðan. Síðani vóru fimm eykavald, har fekk Havnin flest av teimum. Nú er hendan tryggin burtur, sigur Jóannes Hansen.

Hann vísir á, at veljarin fyrr valdi meir hugsjónarligt, tí at staðbundna økið altíð fekk umboðan. Nú verður valt meira staðbundið fyri at tryggja staðbundna økinum umboðan.

– Eitt lítið økið sum Sandoyggjin er í stórum vanda fyri at missa umboðan. Tí velja fólk onkran staðbundnan, sigur Jóannes Hansen.

Hann vísir tó á, at valúrslitini síðani broytingina higartil ikki hava broytt so nógv, og at øll økini

í landinum hava fingið umboðan.

Politiski floksmentaliteturin er broyttur

Valviðmerkjarin vísir eisini á, at politiski floksmentaliteturin er broyttur

– Tað er bara lív í staðbundnu politisku valfeløgnum undan vali. Fyrr vóru tey staðbundnu feløgini nógv meira virkin, og í summum støðum kundu 100 fólk møta upp á valfund. Men tað hendir ikki í dag. Tað er ofta trupult at manna nevndirnar, og í praksis virkar tað soleiðis, at nevndirnar gera uppskot til valevnislista, sum síðani verður konfirmeraður av landsleiðsluni í flokkinum, sigur Jóannes Hansen.

Nýggir áhugabólkar

Hann vísir eisini á, at nýggir áhugabólkar eru komnir fram í valstríðnum, nú alt landið er eitt valdømi.

– Eg hugsi um pensjónistafeløg, reiðarafelag, ungdómsfeløg og starvsbólkar. Til dømis síggja vit, at ein vælumtókur fyrrverandi stjóri á Landssjúkrahúsinum er á einum lista. Tað er líkasum at sagt verður við starvsfólkið á Landsjúkrahúsinum, at nú kunnu tit velja ein, sum umboðar tykkum, sigur Jóannes Hansen.

Tann seinasta broytingin, sum hann vísir á, er, at vlevnini nú í nógv størri mun peika á seg sjálva/n og ikki á flokkin.

– Tað er ilt at fáa eyga á, hvar vlevni vera politiskt skúla. Áður var tað í lokalu valfeløgnum og í floksbløðunum, sum høvdu tak á uppstillingini. Nú er størri móguleiki fyri, at fólk, sum eru óroynd og ókend í politikki, bráðliga verða vald í tingið, sigur Jóannes Hansen.

Ikki tær stóru broytingarnar

Tá ið vit spyrja eftir, hvat vit kunnu rokna við leygardagin,

tá ið uppteljingin er liðug, sigur Jóannes Hansen.

– Í fjør og í vetur vísu onkrar veljarakanningar, at Fólkaflokkurin fór at vinna stórsigur, men kanningarnar síðstu tíðina benda á, at tað sær út til at enda soleiðis, sum tað hevur nógvu tær seinastu ferðirnar. Stóru flokkarnir fáa sjei í part – onkur ein fleiri og onkur annar ein færri – og so fáa hinir tilsaman fimm ella seks. Men smáar flytingar millum flokkarnar fara at hava stórar broytingar í samgongusamanseting, tí tað er so tætt millum andstöðu og samgongu, og tí tað vísir seg at vera meiri blokkpolitikkur, enn tað áður hevur verið í føroyskumpolitikki. Ikki síðani í 1990 hevur nakar flokkur vunnið fleiri enn átta. Tá vann Javnaðarflokkurin 10 tingmenn, men tá vóru Føroyar sjei valdømi. Um talan tá var um eitt valdømi, so vann Javnaðarflokkurin níggju tingmenn, sigur Jóannes Hansen. – Fyri 25 árum síðani – í 1994 – datt Tjóðveldið niður á fyra og Javnaðarflokkurin fimm tingmenn. Síðani hava stóru flokkarnir átt millum seks og átta tingmenn, og tað letur til, at úrslitið hesa ferð ikki verður so nógv øðrvísi, sigur Jóannes Hansen. – Fyri 25 árum síðani – í 1994 – datt Tjóðveldið niður á fyra og Javnaðarflokkurin fimm tingmenn. Síðani hava stóru flokkarnir átt millum seks og átta tingmenn, og tað letur til, at úrslitið hesa ferð ikki verður so nógv øðrvísi, sigur Jóannes Hansen.